

3. 3. 2022

Veďte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Popis skutku vykazujícího znaky přestupku i trestného činu

V minulém článku[1] jsme se zabývali „souběhem“ přestupku a trestného činu. Dospěli jsme k závěru, že vykazuje-li jednání jak znaky přestupku, tak i trestného činu, je přednostní projednání věci v trestním řízení s tím, že jinak by rozhodnutím v řízení přestupkovém byla založena překážka věci rozhodnuté pro trestní proces. V justiční praxi ovšem na základě tohoto postupu vyvstává otázka, jak naložit s „částí jednání“, která je přestupkem. Cílem tohoto článku je seznámit čtenáře s právním názorem autorů týkajícím se řádného popisu skutku v trestním řízení, vykazujícího znaky jak přestupku, tak i trestného činu.

I

Orgány činné v trestním řízení se v některých případech zdráhají pojmout část jednání, které popisuje naplnění znaků přestupku, do popisu skutku v trestním řízení s argumentací, že tato část jednání není trestněprávně relevantní. S tímto postupem si dovoluujeme z níže uvedených důvodů nesouhlasit.

Za relevantní ustanovení považujeme § 160 odst. 1, § 177 písm. c), § 120 odst. 3 trestního řádu. V těchto ustanoveních je stanoveno, jakým způsobem je nutno popsat skutek, a to místem, časem, způsobem spáchání, popřípadě uvedením jiných skutečností, aby skutek nemohl být zaměněn s jiným.

Právě popis jiných skutečností, aby skutek nemohl být zaměněn s jiným, podle našeho názoru stanovuje imperativ do popisu skutku trestného činu popsat i část jednání vykazující znaky přestupku.

V praxi totiž popis skutku trestného činu maření výkonu úředního rozhodnutí podle § 337 odst. 1 písm. a) trestního zákoníku, případně trestného činu ohrožení pod vlivem návykové látky podle § 274 odst. 1 trestního zákoníku vypadá následovně:

dne 21. 6. 2021 nejméně od 10:10 hodin do 10:25 hodin, po pozemní komunikaci v Děčíně, nejméně v ulici Wolkerova u č. p. 1, řídil motorové vozidlo VW Passat, RZ 8U9 5489, přestože věděl, že mu byl uložen mj. trest zákazu činnosti, spočívající v zákazu řízení všech motorových vozidel, na dobu 12 měsíců, a to příkazem Magistrátu města Děčín, ze dne 17. 7. 2021, č. j. MDC/88/2021, který nabyl právní moci dne 1. 9. 2021, vykonávaný od 1. 9. 2021 do 1. 9. 2021,

resp.

dne 21. 6. 2021 okolo 10:05 hodin, po pozemní komunikaci č. 26326 z Horní Chřibské k čerpací stanici Vendys, č. p. 326, řídil motorové vozidlo VW Passat, RZ 8U9 5489, a to přesto, že před jízdou vědomě požil alkohol, přičemž u něho byla zjištěna hladina alkoholu 2,33 ‰ v čase 18:45 hodin a 2,22 ‰ v čase 18:56 hodin.

Rozhodnutí správního orgánu ohledně stejného jednání jiné právní kvalifikace pak může znít následovně:

dne 21. 6. 2021 v 10:00 hodin, po pozemní komunikaci č. 26326 jako řidič motorového vozidla VW Passat, RZ 8U9 5489, nebyl připoután bezpečnostním pásem.

Porovnáme-li popisy skutku trestných činů a přestupku, není možno určit, zda je či není dán souběh trestného činu a jednání vykazujícího znaky přestupku, neboť je dělí úsek pár desítek minut. Pokud totiž není do popisu skutku zahrnuto i přestupkové jednání, je tím porušena poslední část ustanovení o popisu skutku, tedy uvedení jiných skutečností tak, aby skutek nemohl být zaměněn s jiným.

Výše uvedené popisy skutků připouští jak úvahu, že obviněný řídil v 10:00 hodin daného dne bez pásů, načež byl zastaven a kontrolován hlídkou, čímž byl jeho trvajících přestupkový delikt přerušen, a následně po kontrole znovu řídil vozidlo v opilosti nebo v zákazu řízení, čímž se dopustil recidivy, případně pokračování trestného činu. Připouští však i úvahu, že řídil kontinuálně od 10:00 hodin až do 10:25 hodin a je tak nutno pro případné správní rozhodnutí postupem podle § 100 zákona o řízení o přestupcích dát podnět k přezkumnému řízení a zrušení správního rozhodnutí pro vzájemný souběh (viz vágní formulace *nejméně od 10:10 hodin ..., okolo 10:05 hodin*). Takovým vágním formulacím se ovšem není možno vyhnout, neboť policisté i přesto, že se jim obviněný dozná, odkud jede, nemohou bezpečně určit čas ani přesnou trasu jízdy.

V případě výše uvedených popisů tak není možno bezpečně rozeznat, zda je či není dána překážka věci rozhodnuté. Ověřovat tuto skutečnost v každém jednotlivém případě by pak bylo nepřiměřeně náročné, nespolehlivé a vyžadovalo by spolupráci obviněného, kterého k ní ovšem není možno nutit.

Toliko v případě, že popis skutku, který je kvalifikován jako trestný čin, bude obsahovat i popis přestupkového jednání, je splněna podmínka popisu jiných skutečností, aby skutek nemohl být zaměněn s jiným a možným následným komplikacím (či zbytečným přezkumným řízením) se tak lze vyhnout.

II

Obdobně pak tomu je v případě, že při jednání kvalifikovaném jako přečin „maření“ podle § 337 odst. 1 písm. a) trestního zákoníku způsobí pachatel dopravní nehodu. I tuto nehodu je nutno popsat ve skutku, neboť jinak není možno bezpečně určit, zda skutek popsáný v trestním řízení (spočívající v maření) a skutek popsáný v případném správním rozhodnutí (spočívající ve způsobené nehodě), je tentýž skutek nebo skutek jiný, kterého se obviněný v tomto případě dopustil až poté, co po policejní kontrole, na podkladě které bylo zahájeno řízení pro jeho maření podle § 337 odst. 1 písm. a) trestního zákoníku, znovu usedl za volant a způsobil nehodu, nebo zda řídil kontinuálně a jde tak o jeden skutek bez vícero dílčích útoků.

III

Dalším argumentem vyznívajícím pro nutnost popisu skutku zahrnující i přestupkové jednání je tzv. bodový systém. Bodový systém není dvojím přičítáním.^[2] Za jednání kvalifikované podle § 274 odst. 1 TZ je přičteno 7 „trestných“ bodů. Za jednání kvalifikované podle § 337 odst. 1 písm. a) TZ jsou přičteny 4 „trestné“ body. Přičítají se ovšem body podle jednání, které je nejpřísněji „bodově trestné“. V případě řízení v opilost s hladinou 0,75 ‰ a zároveň maření podle § 337 odst. 1 písm. a) TZ by tak mělo být obviněnému přičteno 7 bodů pro přestupkovou opilost. Pro absenci vymezení opilosti pachatele v popisu skutku mu ovšem budou přičteny bez spravedlivého důvodu toliko 4 body.

IV

Závěrečným argumentem pro nutnost popisu jednání vykazujícího znaky přestupku do trestněprávního popisu skutku je eventualita nároků na náhradu škody, nemajetkové újmy, příp. i bezdůvodného obohacení. V daném případě jde zejména znovu o souběh přečinu spočívajícího

v „maření“ podle § 337 odst. 1 písm. a) trestního zákoníku a následné dopravní nehody.

V praxi se běžně stává, že pojistitelé odmítají plnit pojistné plnění do doby pravomocného rozhodnutí ve věci. V případě absence popisu skutku spočívajícího v nehodě a jejím zavinění však v některých případech odmítají plnit i následně, případně plní toliko částečně. Ačkoliv je tato praxe pojistitelů nesprávná, neboť pojistitel je povinen plnit na podkladě pojistné události, nikoli pravomocného rozhodnutí o pojistné události, do jisté míry lze rozumět tomu, z jakého důvodu tak činí. V úvahu totiž připadá, že orgány činné v trestním/přestupkovém řízení zjistí skutečnosti zdůvodňující krácení pojistného plnění. V průběhu řízení je totiž možno shledat nesprávný technický stav vozidla poškozeného, neuzití bezpečnostních pásů, apod. Policie tak je často na popud pojistitele, byť nesprávně, motivována k umělému vydělení jednání spočívajícího v nehodě z jednání kvalifikovaného jako maření výkonu úředního rozhodnutí podle § 337 odst. 1 písm. a) trestního zákoníku, čímž ovšem vytváří předpoklady pro založení překážky *rei iudicatae* rozhodnutím správního orgánu.

V

Z výše popsaných důvodů je tak podle našeho názoru výslovně nezbytné popisovat i tu část jednání, kde pachatel naplnil znaky přestupku, a to paušálně, u všech takových „souběhů“, neboť jinak hrozí, že pachatel bude potrestán dvakrát za totéž jednání, ačkoliv ze samotných popisů skutků v rozhodnutí trestního soudu i správního orgánu nebude tato skutečnost patrná. Uvedené je nutné činit s ohledem na odkazovaná ustanovení trestního řádu, neboť jde právě o údaj bezpečně odlišující skutek od jiného.

Zároveň je třeba popsat jednání jako celek. Popis skutku je slovně vyjádřené „chování“ pachatele navenek, na právní kvalifikaci zcela nezávislé. Nelze tudíž na základě otázek právních uvažovat o tom, co je součástí jednání či nikoliv, neboť jde ryze o otázky skutkové. Absence popisu dané části jednání vyvolává nesprávnost spočívající v nedostatečně popsaném způsobu spáchání skutku ve smyslu § 160 odst. 1, § 177 písm. c), § 120 odst. 3 trestního řádu.

VI

Závěrem doplníme, že případná právní argumentace, že toto (přestupkové) jednání není trestněprávně relevantní, podle našeho názoru neobstojí, neboť popis musí obsahovat přinejmenším trestněprávně relevantní údaje, to však nezabývá orgán činný v trestním řízení řádně popsat skutek jako takový, jehož součástí je i například údaj o tom, že byla způsobena nehoda v rámci „maření“ podle § 337 odst. 1 písm. a) trestního zákoníku. V této části je tento postup analogický ustálenému popisu skutku například u krádeže podle § 205 odst. 2 trestního zákoníku, kde se v závěru popisu skutku vždy konstatuje, že poškozenému byla způsobena škoda v určité konkrétní výši, přestože tato při kvalifikaci § 205 odst. 2 trestního zákoníku není trestněprávně relevantní.

VII

Správným způsobem pak je volnou formou uvést do popisu skutku tu část jednání, která popisuje naplnění znaků přestupku. Není naopak správné do popisu skutku uvést i právní kvalifikaci přestupku či dokonce konstatovat, že tím pachatel spáchal přestupek, neboť soud není oprávněn ani v tomto případě rozhodovat o přestupku. Je ovšem povinen z hlediska otázek skutkových rozhodnout o skutku, jehož „součástí“ je jednání, které znaky přestupku vykazuje. Je tak nutné, aby v popisu skutku byly obsaženy veškeré *questiones facti*, naopak není správné, aby obsahovaly i *questiones alieni iuris*, tedy právní hodnocení pro orgány činné v trestním řízení cizího, přestupkového, práva. Právní kvalifikace jednání jako přestupku orgánům činným v trestním řízení nenáleží, náleží jim ovšem povinnost vymezit popisem jednání, které je obviněnému kladeno za vinu.

Z hlediska právního pak dochází k faktické konzumpci přestupku trestným činem, neboť jde o jednání podstatně méně závažné již ze samé povahy trestního práva jakožto *ultima ratio*.

Přesto je ovšem přestupková část jednání významná pro učinění odpovídajícího závěru o společenské škodlivosti činu.[3] Naplnění znaků přestupku v rámci páchaní trestného činu tak zdůvodňuje přísnější postih pachatele.

Mgr. Tomáš Čuda

Státní zástupce Okresního státního zastupitelství v Děčíně

e-mail: tcuda@osz.dec.justice.cz

Mgr. Petr Koblík

Právní zástupce Úřadu pro zastupování státu ve věcech majetkových

petr.koblík@uzsvm.cz

[1] [Rozhodnutí o přestupku v dopravě jako překážka v | epravo.cz](#)

[2] usnesení rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ČR ze dne 30. 9. 2015, č. j. 6 As 114/2014-55

[3] Usnesení Nejvyššího soudu ČR ze dne 13. 12. 2017, sp. zn. 8 Tdo 1491/2017

© EPRAVO.CZ - Sběrka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Podmíněné upuštění od trestního stíhání: racionální odklon u právnických osob](#)
- [Zkreslené vzpomínky v trestním řízení vedeném pro pohlavní zneužívání](#)
- [Přenositelnost důkazů z daňového do trestního řízení](#)
- [Praktický návod na úspěch žádosti o podmíněné propuštění od roku 2026](#)
- [Přijetí prohlášení viny a povinnost soudu vypořádat námitky poškozeného](#)
- [Podmínky pro uložení trestu vyhoštění cizince](#)
- [Zamyšlení nad systémem alternativních trestů: poznámky na pozadí mezinárodní vědecké konference „Rethinking Sentencing: Are We Getting Justice Right?“](#)
- [Správné určení počátku běhu lhůty pro podání stížnosti proti usnesení soudu, kterým se nařizuje výkon trestu odnětí svobody](#)
- [Rozšiřování státní moci při implementaci *acquis* EU: český fenomén *gold-platingu* na příkladu konfiskační směrnice](#)
- [Změna způsobu určování výše peněžité pomoci obětem: Řešení všech dosavadních problémů?](#)
- [Uplatnění adhezního nároku v trestním řízení a správním řízení](#)